

Art. 7. Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid en Onze Minister van Sociale Zaken zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 10 februari 1994.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid,
Mevr. M. SMET

De Minister van Sociale Zaken,
Mevr. M. DE GALAN

Art. 7. Notre Ministre de l'Emploi et du Travail et Notre Ministre des Affaires sociales sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 10 février 1994.

ALBERT

Par le Roi :

Le Ministre de l'Emploi et du Travail,
Mme M. SMET

Le Ministre des Affaires sociales,
Mme M. DE GALAN

MINISTERIE VAN LANDBOUW

N. 94 — 580

[C — 16003]

23 DECEMBER 1993. — Koninklijk besluit
betreffende de bescherming van dieren tijdens het vervoer

ALBERT II, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 15 maart 1971 houdende goedkeuring van de Europese Overeenkomst inzake de bescherming van dieren tijdens internationaal vervoer, opgemaakt te Parijs op 13 december 1968;

Gelet op de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, inzonderheid op de hoofdstukken IV en V;

Gelet op de richtlijn (91/628/EEG) van de Raad van 19 november 1991 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en tot wijziging van de richtlijnen 90/425/EEG en 91/496/EEG;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op artikel 3, § 1, gewijzigd bij de wetten van 9 augustus 1980, 16 juni 1989 en 4 juli 1989;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid;

Overwegende dat de noodzaak om de reglementering aan te passen voortvloeit uit de verplichting zich onverwijld te schikken naar de bepalingen van de genoemde richtlijn;

Op de voordracht van Onze Minister van Landbouw,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

HOOFDSTUK I. — Algemene bepalingen

Artikel 1. § 1. Dit besluit is van toepassing op het vervoer van :

1° als huisdier gehouden éénhoevigen, runderen, schapen, geiten en varkens;

2° pluimvee en als huisdier gehouden vogels en konijnen;

3° als huisdier gehouden katten en honden;

4° andere zoogdieren en vogels;

5° andere gewervelde dieren en koudbloedige dieren;

§ 2. Dit besluit is niet van toepassing op het vervoer zonder winst-oogmerk van gezelschapsdieren bedoeld in § 1, 2°, 3°, 4°, en 5°;

Art. 2. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° vervoermiddel : de voor het inladen en vervoeren van dieren gebruikte gedeelten van voertuigen voor vervoer over de weg of per spoor, schepen en luchtvaartuigen, alsmede containers voor het vervoer over land, over zee of door de lucht;

2° vervoer : elke verplaatsing van dieren met behulp van een vervoermiddel, het in- en uitladen van de dieren inbegrepen;

3° halteplaats : een plaats waar het vervoer wordt onderbroken om de dieren te laten rusten, te voederen of te drinken;

4° overlaadplaats : een plaats waar het vervoer wordt c. herbroken om de dieren van het ene op het andere vervoermiddel over te laden;

MINISTERE DE L'AGRICULTURE

F. 94 — 580

[C — 16003]

23 DECEMBRE 1993. — Arrêté royal
relatif à la protection des animaux pendant le transport

ALBERT II, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 15 mars 1971 portant approbation de la Convention Européenne pour la protection des animaux pendant le transport international, faite à Paris le 13 décembre 1968;

Vu la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, notamment les chapitres IV et V;

Vu la directive (91/628/CEE) du Conseil du 19 novembre 1991 relative à la protection des animaux en cours de transport et modifiant les directives 90/425/CEE et 91/496/CEE;

Vu les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, notamment l'article 3, § 1er, modifié par les lois des 9 août 1980, 16 juin 1989 et 4 juillet 1989;

Vu l'urgence;

Considérant que la nécessité d'adapter la réglementation résulte de l'obligation de se conformer sans retard aux dispositions de la directive précitée;

Sur la proposition de Notre Ministre de l'Agriculture,

Nous avons arrêté et arrêtons :

CHAPITRE Ier. — Dispositions générales

Article 1er. § 1er. Le présent arrêté s'applique au transport :

1° des solipèdes domestiques et animaux domestiques des espèces bovine, ovine, caprine et porcine;

2° des volailles, des oiseaux domestiques et des lapins domestiques;

3° des chats domestiques et des chiens domestiques;

4° d'autres mammifères et oiseaux;

5° d'autres animaux vertébrés et animaux à sang froid;

§ 2. Le présent arrêté ne s'applique pas au transport sans but lucratif d'animaux de compagnie visé au § 1, 2°, 3°, 4°, et 5°;

Art. 2. Pour l'application du présent arrêté, on entend par :

1° moyen de transport : les parties utilisées pour le chargement et le transport des animaux dans les véhicules routiers, les véhicules circulant sur rail, les bateaux et les aéronefs ainsi que les conteneurs pour le transport par terre, mer ou air;

2° transport : tout mouvement d'animaux, effectué par un moyen de transport qui comprend le chargement et le déchargement des animaux;

3° point d'arrêt : un lieu où le voyage est interrompu pour faire reposer, nourrir ou abreuver les animaux;

4° point de transfert : un lieu où le transport est interrompu pour transférer les animaux d'un moyen de transport à un autre;

5° plaats van vertrek : de plaats waar, een dier voor het eerst op het vervoermiddel wordt geladen, alsmede alle plaatsen waar de dieren zijn uitgeladen en gedurende ten minste tien uren zijn ondergebracht, gedrekt, gevoederd en in voorkomend geval verzorgd, met uitzondering van halte- en overlaadplaatsen.

De markten en verzamelplaatsen kunnen als plaats van vertrek worden beschouwd :

— indien de eerste inlaadplaats minder dan 50 km van die markten of verzamelplaatsen verwijderd is;

— indien de dieren, wanneer de in het eerste streepje bedoelde afstand meer dan 50 km bedraagt, gedurende een door de Minister te bepalen periode rust hebben gekregen en zijn gevoederd en gedrenkt alvorens zij opnieuw worden ingeladen;

6° plaats van bestemming : de plaats waar een dier definitief uit een vervoermiddel wordt uitgeladen met uitzondering van halteplaatsen en overlaadplaatsen;

7° reis : het vervoer van de plaats van vertrek naar de plaats van bestemming;

8° Minister : de Minister tot wiens bevoegdheid de Landbouw behoort;

9° Dienst : de Dienst voor Diergeneeskundige Inspectie van het Ministerie van Landbouw;

10° Wet : de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren.

HOOFDSTUK II. — Vervoer van dieren en controle

Art. 3. § 1. Het vervoer van dieren dient te gebeuren overeenkomstig de bepalingen van dit besluit en van :

— hoofdstuk I van de bijlage van dit besluit voor als huisdier gehouden eenhoevigen, runderen, schapen, geiten en varkens;

— hoofdstuk II van de bijlage van dit besluit voor pluimvee en als huisdier gehouden vogels en konijnen;

— hoofdstuk III van de bijlage van dit besluit voor katten en honden;

— hoofdstuk IV van de bijlage van dit besluit voor andere zoogdieren en vogels;

— hoofdstuk V van de bijlage van dit besluit voor andere gewervelde dieren en koudbloeddieren;

§ 2. Dieren mogen alleen worden vervoerd als zij geschikt zijn voor de geplande reis en als voorzieningen zijn getroffen voor de verzorging van de dieren tijdens de reis en bij aankomst op de plaats van bestemming. Zieke of gewonde dieren mogen niet vervoerd worden, tenzij het gaat om :

— licht gewonde of zieke dieren waarvoor het vervoer geen onnodig lijden zou veroorzaken;

— dieren die worden vervoerd voor door de Dienst goedgekeurde doeleinden van wetenschappelijk onderzoek;

— een individueel ziek of gewond dier dat vervoerd wordt met het oog op diergeneeskundige verzorging of noodslachting. De Minister kan bijkomende voorwaarden opleggen aan vervoer onder deze omstandigheden.

§ 3. Dieren die tijdens het vervoer ziek worden of gewond raken, moeten zo spoedig mogelijk eerste hulp en indien nodig een passende diergeneeskundige behandeling krijgen. Om onnodig lijden te voorkomen kan een noodslachting plaatsvinden.

Art. 4. § 1. De dieren dienen gedurende de gehele duur van de reis vergezeld te zijn van documenten waaruit kan blijken :

- de oorsprong en de eigenaar;
- plaats van vertrek en de plaats van bestemming;
- datum en uur van het begin van de reis;

§ 2. De bepalingen van § 1 zijn niet van toepassing op het vervoer van dieren wanneer de afstand tussen plaats van vertrek en plaats van bestemming kleiner of gelijk is aan 50 km, en evenmin op het vervoer van dieren bedoeld in artikel 1, 2°, 3°, 4° en 5°, van en naar markten.

Art. 5. § 1. Iedere natuurlijke of rechtspersoon die dieren voert :

1° moet voor het vervoer van de in dit besluit bedoelde dieren gebruik maken van vervoermiddelen die het mogelijk maken aan de eisen van de bijlage van dit besluit te voldoen;

2° mag de dieren niet vervoeren of doen vervoeren onder zodanige omstandigheden dat zij worden blootgesteld aan letsels of onnodig lijden;

§ 2. Degene die verantwoordelijk is voor het vervoer van dieren moet :

1° het vervoer toevertrouwen aan personeel dat over de vereiste kennis beschikt om de vervoerde dieren eventueel op passende wijze te verzorgen;

5° lieu de départ : le lieu où l'animal est chargé pour la première fois sur un moyen de transport, ainsi que tous les lieux dans lesquels les animaux ont été déchargés et hébergés pendant au moins dix heures, abreuvés, nourris et le cas échéant, soignés, à l'exclusion de tout point d'arrêt ou de transfert.

Peuvent également être considérés comme lieu de départ, les marchés et centres de rassemblement agréés :

— lorsque le premier lieu de chargement des animaux est distant de moins de 50 km desdits marchés ou centres de rassemblement;

— lorsque, dans le cas où la distance visée au premier tiret est supérieure à 50 km, les animaux ont bénéficié d'une période de repos d'une durée à déterminer par le Ministre et ont été abreuvés et nourris avant d'être rechargés;

6° lieu de destination : le lieu où l'animal est déchargé pour la dernière fois d'un moyen de transport, à l'exclusion de tout point d'arrêt ou de transfert;

7° voyage : le déplacement du lieu de départ au lieu de destination;

8° Ministre : le Ministre qui a l'Agriculture dans ses attributions;

9° Service : le Service de l'Inspection vétérinaire du Ministère de l'Agriculture;

10° Loi : la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux.

CHAPITRE II. — Transport d'animaux et contrôle

Art. 3. § 1er. Le transport d'animaux doit s'effectuer conformément aux dispositions du présent arrêté et au :

— chapitre Ier de l'annexe du présent arrêté pour ce qui concerne les solipèdes, bovins, ovins, caprins et porcins domestiques;

— chapitre II de l'annexe du présent arrêté pour ce qui concerne les volailles, les oiseaux domestiques et les lapins domestiques;

— chapitre III de l'annexe du présent arrêté pour ce qui concerne les chats et les chiens;

— chapitre IV de l'annexe du présent arrêté pour ce qui concerne les autres mammifères et oiseaux;

— chapitre V de l'annexe du présent arrêté pour ce qui concerne les autres animaux et vertébrés à sang froid;

§ 2. Les animaux ne peuvent être transportés que s'ils sont aptes au voyage prévu et si les dispositions voulues ont été prises pour les soigner durant le voyage et à leur arrivée au lieu de destination. Les animaux qui sont malades ou blessés ne peuvent être transportés, sauf s'il s'agit :

— d'animaux légèrement blessés ou malades dont le transport ne serait pas cause de souffrances inutiles;

— d'animaux qui sont transportés à des fins de recherches scientifiques approuvées par le Service;

— d'un animal individuel malade ou blessé qui doit être transporté pour subir des soins vétérinaires ou un abattage d'urgence. Le Ministre peut imposer des conditions supplémentaires au transport dans de telles circonstances.

§ 3. Les animaux qui tombent malades ou se blessent pendant le transport reçoivent les premiers soins dès que possible, et le cas échéant, ils doivent faire l'objet d'un traitement vétérinaire approprié. Pour éviter toute souffrance inutile, un abattage d'urgence peut avoir lieu.

Art. 4. § 1er. Les animaux doivent être accompagnés durant tout le voyage de documents sur lesquels figurent :

- leur origine et leur propriétaire;
- leur lieu de départ et leur lieu de destination;
- la date et l'heure de départ;

§ 2. Les dispositions du § 1er ne sont pas d'application pour le transport d'animaux lorsque la distance entre le lieu de départ et le lieu de destination est inférieure ou égale à 50 km, ni pour le transport de et vers un marché d'animaux visés à l'article 1er, 2°, 3°, 4° en 5°.

Art. 5. § 1er. Toute personne physique ou morale qui transporte des animaux :

1° doit utiliser pour le transport d'animaux visés par le présent arrêté des moyens de transport qui permettent de respecter les exigences prévues à l'annexe du présent arrêté;

2° ne peut pas transporter ou faire transporter des animaux dans des conditions telles qu'ils puissent être blessés ou subir des souffrances inutiles;

§ 2. Le responsable d'une entreprise pratiquant le transport d'animaux doit :

1° confier le transport à du personnel possédant les connaissances requises pour donner les éventuels soins appropriés aux animaux transportés;

2° voor reizen die langer dan 24 uren duren, een zodanige reisroute — inclusief de eventuele halte -en overlaadplaatsen — vaststellen dat de dieren kunnen rusten en kunnen worden gevoederd en gedrenkt en eventueel kunnen worden uitgeladen en ergens ondergebracht met inachtneming van de in dit besluit voor het te vervoeren soort dier vastgestelde eisen;

3° afhankelijk van de vervoerde diersoort en wanneer de te ondernemen reis langer dan 24 uren duurt, kunnen aantonen dat maatregelen zijn genomen om te voorzien in de behoeften aan drinken en voedsel van de vervoerde dieren tijdens de reis, zelfs wanneer het reisschema wordt gewijzigd of de reis door onvoorziene omstandigheden wordt onderbroken;

4° zich ervan vergewissen dat de dieren zonder vertraging naar hun plaats van bestemming worden vervoerd, onverminderd de normale rusttijden voor de chauffeurs;

5° de vervoerde dieren tijdens de reis vergezeld laten gaan van het origineel van het onder 2°, bedoelde reisschema, waarop ook datum, de plaats en het uur van vertrek zijn aangegeven;

6° gedurende een periode van een jaar een duplicaat van bovengenoemd reisschema bewaren en het op verzoek van de controlerende overheid voor eventuele controle overleggen;

7° zich ervan vergewissen dat wanneer de dieren zonder begeleider worden vervoerd, de verzender voor de overdracht van de dieren de bepalingen van dit besluit heeft nageleefd en dat de ontvanger de nodige maatregelen heeft getroffen om de dieren in ontvangst te nemen.

Art. 7. § 1. Elke vertraging tijdens het vervoer of elk lijden van de dieren ingevolge stakingen of andere omstandigheden die de toepassing van dit besluit verhinderen moet vermeden of tot een minimum beperkt worden door aan dergelijke transporten voorrang te verlenen inzonderheid bij de afhandeling van formaliteiten in havens, luchthavens, spoorwegstations of rangeerterreinen.

§ 2. Onverminderd andere veterinairerechtelijke voorschriften mag geen enkele zending dieren tijdens het vervoer worden opgehouden, tenzij dat strikt noodzakelijk is voor het welzijn van de vervoerde dieren. Wanneer een zending dieren tijdens het vervoer gedurende meer dan twee uren moet worden opgehouden, dienen passende maatregelen te worden getroffen om de dieren te kunnen verzorgen en, indien nodig, uit te laden en ergens onder te brengen.

Art. 8. § 1. Indien tijdens het vervoer wordt geconstateerd dat niet aan de bepalingen van dit besluit wordt of is voldaan, moeten door de degenen die verantwoordelijk zijn voor het vervoermiddel, de maatregelen genomen worden die de bevoegde overheid nodig acht om het welzijn van de betrokken dieren te garanderen.

Naargelang van de omstandigheden kunnen die maatregelen behelzen dat :

1° de reis wordt stopgezet of dat de dieren langs de kortste weg naar de plaats van vertrek worden teruggezonden, voor zover daarvoor geen onnodig lijden van de dieren wordt veroorzaakt;

2° de dieren adequaat worden ondergebracht en verzorgd totdat het probleem is opgelost;

3° de dieren op humane wijze worden geslacht.

§ 2. Indien degene die verantwoordelijk is voor het vervoer geen gevolg geeft aan de instructies van de bevoegde overheid, laat deze laatste de betrokken maatregelen onmiddellijk uitvoeren op kosten van de geverbaliseerde.

Art. 9. De invoer of doorvoer vanuit derde landen van in dit besluit bedoelde levende dieren, zijn alleen toegestaan indien de exporteur en/of de importeur zich er schriftelijk toe verbindt aan de eisen van dit besluit te voldoen en verklaart de maatregelen hiervoor te hebben genomen.

Art. 10. De Minister kan bijkomende bepalingen vaststellen om het welzijn van dieren tijdens het vervoer te waarborgen, inzonderheid met betrekking tot :

1° de maximumtijden gedurende de welke bepaalde soorten dieren mogen worden vervoerd;

2° de tussenpozen bedoeld in Hoofdstuk I, A punt 2, d, van de bijlage;

3° de rustperiode bedoeld in artikel 5, § 2, 2°;

4° de normen voor de beladingsdichtheid voor het vervoer van bepaalde soorten dieren;

5° de normen waaraan de vervoermiddelen moeten voldoen voor het vervoer van bepaalde diersoorten.

Art. 11. Overtredingen van de bepalingen van dit besluit worden opgespoord, vastgesteld en gestraft overeenkomstig hoofdstuk XI van de wet.

Art. 12. Het koninklijk besluit van 22 juli 1983 houdende maatregelen ter bescherming van dieren tijdens het internationaal vervoer wordt opgeheven.

2° établir pour les voyages dépassant 24 heures, l'itinéraire — y compris les points d'arrêt ou de transfert éventuels — permettant d'assurer un repos, une alimentation et un abreuvement ainsi qu'un déchargement et hébergement éventuel des animaux dans le respect des exigences du présent arrêté pour le type d'animal à transporter;

3° pouvoir en fonction des espèces transportées et lorsque les distances à parcourir impliquent une durée de transport de plus de 24 heures, fournir la preuve que les dispositions ont été prises pour satisfaire aux besoins en abreuvement et en alimentation des animaux transportés au cours du voyage, même en cas de modification du plan de marche ou d'interruption du voyage pour des motifs indépendants de sa volonté;

4° s'assurer que les animaux seront acheminés sans retard à leur lieu de destination, notwithstanding les temps de repos normaux dont bénéficient les chauffeurs;

5° faire accompagner le transport, pendant le voyage, de l'original du plan de marche visé au point 2°, complété par la date, le lieu et l'heure de départ;

6° garder pendant une période d'un an, un double de l'ordre de marche précité qui puisse être présenté, à la demande, à l'autorité de contrôle pour vérification éventuelle;

7° s'assurer, lorsque les animaux sont transportés sans accompagnateur, que l'expéditeur s'est conformé, pour la remise des animaux, aux dispositions du présent arrêté et que le destinataire a pris les dispositions nécessaires pour accueillir les animaux.

Art. 7. § 1er. Tout retard dans le transport ou toute souffrance des animaux occasionnés par des grèves ou par d'autres circonstances qui empêchent l'application du présent arrêté doit être évité ou être limité au minimum en donnant priorité à ce type de transport notamment dans le traitement de formalités dans les ports, les aéroports, les gares ferroviaires ou les gares de triage.

§ 2. Sans préjudice d'autres mesures de police sanitaire, l'acheminement des animaux ne peut être interrompu que si une telle mesure est indispensable au bien-être des animaux transportés. Lorsque l'acheminement des animaux doit être interrompu pendant plus de 2 heures, les dispositions appropriées doivent être prises afin que les animaux puissent recevoir des soins et, si nécessaire, être déchargés et hébergés.

Art. 8. § 1er. S'il est constaté durant le transport que les dispositions du présent arrêté ne sont pas ou n'ont pas été respectées, les mesures jugées nécessaires par l'autorité compétente doivent être prises par le responsable du moyen de transport pour garantir le bien-être des animaux concernés.

Selon le cas, cette mesure peut consister à prendre les dispositions voulues pour :

1° terminer le voyage ou renvoyer les animaux à leur lieu de départ par l'itinéraire le plus direct, pour autant que cette mesure ne provoque pas de souffrance inutile aux animaux;

2° héberger convenablement les animaux et leur donner les soins nécessaires jusqu'à ce que le problème soit résolu;

3° faire abattre humainement les animaux.

§ 2. Si le responsable du transport ne respecte pas les instructions de l'autorité compétente, celle-ci rend immédiatement exécutoires les mesures prises au frais du verbalisé.

Art. 9. L'importation ou le transit des animaux vivants visés par le présent arrêté en provenance de pays tiers, n'est autorisée que si l'exportateur et/ou l'importateur s'engagent par écrit à respecter les exigences du présent arrêté et déclarent avoir pris les dispositions pour s'y conformer.

Art. 10. Le Ministre peut fixer des conditions supplémentaires pour garantir le bien-être des animaux pendant le transport, notamment en rapport avec :

1° le temps maximum pendant lequel certains types d'animaux peuvent être transportés;

2° les intervalles visés au Chapitre I, A, point 2, d, de l'annexe;

3° la période de repos visée à l'article 5, § 2, 2°;

4° les normes de densité de chargement applicables pour le transport de certains types d'animaux;

5° les normes auxquelles les moyens de transport doivent satisfaire pour le transport de certains types d'animaux.

Art. 11. Les infractions aux dispositions du présent arrêté sont recherchées et punies conformément au chapitre XI de la loi.

Art. 12. L'arrêté royal du 22 juillet 1983 portant des mesures de protection des animaux en transport international est abrogé.

Art. 13. Dit besluit treedt in werking op de dag dat het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekend gemaakt.

Art. 14. Onze Minister van Landbouw is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 23 december 1993.

ALBERT

Van Koningswege :
De Minister van Landbouw,
A. BOURGEOIS

Bijlage

HOOFDSTUK I. — *Als huisdier gehouden eenhoevigen, runderen, schapen, geiten en varkens*

A. Algemene bepalingen

1. Drachtige dieren die tijdens het vervoer waarschijnlijk zullen werpen of dieren die minder dan 48 uur tevoren hebben geworpen, en pasgeboren dieren waarbij de navel nog niet helemaal is genezen, worden niet geschikt geacht voor vervoer.

2. a) De dieren moeten over voldoende ruimte beschikken om in hun natuurlijke houding rechtop te blijven staan en zo nodig moeten zij door hekken tegen de bewegingen van het vervoermiddel worden beschermd. Zij moeten plaats hebben om te gaan liggen, tenzij dit om speciale redenen in verband met de bescherming van de dieren ongewenst is.

b) De vervoermiddelen en de containers moeten zo zijn geconstrueerd en worden gebruikt dat de dieren worden beschermd tegen slechte weersomstandigheden en grote verschillen in klimaat. De luchtverversing en de hoeveelheid lucht moeten aangepast zijn aan de omstandigheden waarin het vervoer plaatsvindt en geschikt zijn voor de vervoerde diersoort.

c) De vervoermiddelen en de containers moeten gemakkelijk te reinigen zijn, zo zijn ingericht dat de dieren niet kunnen ontsnappen, zo zijn geconstrueerd dat verwondingen of onnodig lijden van de dieren worden voorkomen en zo zijn uitgerust dat hun veiligheid gegarandeerd is. Containers waarin dieren worden vervoerd, moeten voorzien zijn van een symbool waaruit de aanwezigheid van levende dieren blijkt en van een teken dat aangeeft in welke positie de dieren zich bevinden. Voorts moeten de dieren kunnen worden onderzocht en verzorgd en moeten de containers zo zijn gestuwd dat de luchtcirculatie niet wordt gehinderd. Tijdens het vervoer en de hantering moeten de containers steeds rechtop blijven en mogen zij niet worden blootgesteld aan schokken of heftige stoten.

d) Tijdens het vervoer moeten de dieren met passende tussenpozen worden gedrenkt en met geschikt voer worden gevoerd. Deze tussenpozen mogen niet langer zijn dan 24 uur, tenzij in specifieke gevallen een verlenging van die periode met maximaal twee uur nodig is in het belang van de dieren, gezien met name de vervoerde soorten, de gebruikte vervoermiddelen en de nabijheid van de plaats van uitlading.

e) Eenhoevigen moeten gedurende het vervoer een halster dragen. Deze verplichting geldt niet voor niet afgerichte veulens en voor in individuele hokken vervoerde dieren.

f) Wanneer de dieren vastgebonden worden, moet het daarvoor gebruikte materiaal zo sterk zijn dat het onder normale vervoersomstandigheden niet kan breken en lang genoeg zijn om de dieren, indien nodig, de gelegenheid te geven te gaan liggen, te eten en te drinken. Voorts moet dit materiaal zo ontworpen zijn dat ieder risico van wurging of verwonding wordt voorkomen. De dieren mogen niet aan de hoorns of aan neusringen worden vastgebonden.

g) Eenhoevigen moeten in individuele hokken worden vervoerd die zo ontworpen zijn dat zij tegen schokken worden beschermd. Deze dieren mogen evenwel vervoerd worden in groepen; in die omstandigheden dient erop te worden toegezien dat elkaar vijandig gezinde dieren niet samen worden vervoerd. Wanneer zij in groep worden vervoerd, moeten zij onbeslagen achterhoeven hebben.

h) Eenhoevigen mogen niet vervoerd worden in voertuigen met verscheidene niveaus.

Art. 13. Le présent arrêté entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 14. Notre Ministre de l'Agriculture est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 23 décembre 1993.

ALBERT

Par le Roi :
Le Ministre de l'Agriculture,
A. BOURGEOIS

Annexe

CHAPITRE Ier. — *Solipèdes domestiques et animaux domestiques des espèces bovine, ovine, caprine et porcine*

A. Dispositions générales

1. Les animaux gravides qui doivent mettre bas dans la période correspondant à la durée du transport ou les animaux ayant mis bas depuis moins de quarante-huit heures ainsi que les animaux nouveau-nés dont l'ombilic n'est pas encore complètement cicatrisé ne sont pas considérés comme aptes au voyage.

2. a) Les animaux doivent disposer de suffisamment d'espace pour rester debout dans leur position naturelle et le cas échéant, de barrières les protégeant contre les mouvements du moyen de transport. Sauf si des conditions spéciales relatives à la protection des animaux exigent le contraire, ils doivent avoir de l'espace pour se coucher.

b) Les moyens de transport et les conteneurs doivent être conçus et manipulés pour protéger les animaux contre les intempéries et les grandes variations de climat. La ventilation et le cubage d'air doivent être adaptés aux conditions de transport et appropriés à l'espèce animale transportée.

c) Les moyens de transport et les conteneurs doivent pouvoir être nettoyés facilement, aménagés de sorte que les animaux ne puissent s'échapper et construits de manière à éviter toute blessure ou souffrance inutile aux animaux et équipés de manière à assurer leur sécurité. Les conteneurs servant au transport des animaux doivent être munis d'un symbole indiquant la présence d'animaux vivants et d'un signe indiquant la position dans laquelle les animaux se trouvent. Ils doivent également permettre d'examiner les animaux et de leur donner les soins nécessaires et être disposés de façon à ne pas gêner la circulation d'air. Au cours du transport et des manipulations, les conteneurs doivent toujours être maintenus en position verticale et ne doivent pas être exposés à des secousses ni à des heurts violents.

d) Au cours du transport, les animaux doivent être abreuvés et recevoir une alimentation appropriée à des intervalles convenables. Ces intervalles ne doivent pas dépasser vingt-quatre heures sauf si des cas spécifiques nécessitent une prolongation de cette période d'un maximum de deux heures dans l'intérêt des animaux compte tenu notamment des espèces transportées, des moyens de transport utilisés, ainsi que de la proximité du lieu de déchargement.

e) Les solipèdes doivent être munis d'un licol pendant le transport. Cette disposition ne s'applique pas obligatoirement aux poulains non dressés, ainsi qu'aux animaux transportés dans des boîtes individuelles.

f) Lorsque les animaux sont attachés, les liens utilisés doivent être d'une résistance telle qu'ils ne puissent se briser dans des conditions normales de transport; ces liens doivent être d'une longueur suffisante lorsqu'il est nécessaire de donner aux animaux la possibilité de se coucher, de se nourrir et de s'abreuver et être conçus de manière à éviter tout risque de strangulation ou de blessures. Les animaux ne doivent pas être attachés par les cornes ni par des anneaux dans le nez.

g) Les solipèdes doivent être transportés dans des stalles ou boîtes individuelles et conçus de manière à protéger les animaux contre les chocs. Toutefois, ces animaux peuvent être transportés en groupes; dans ces conditions, il convient de veiller à ce que des animaux hostiles les uns aux autres ne soient pas transportés ensemble ou, lorsqu'ils sont transportés ensemble, qu'ils aient les sabots postérieurs déferés.

h) Les solipèdes ne doivent pas être transportés dans des véhicules à plusieurs niveaux.

3. a) Wanneer dieren van verschillende soort in hetzelfde vervoermiddel worden vervoerd, moeten zij naar soort worden gescheiden, tenzij het gaat om gezellen die door de scheidig van streek zouden raken. Bovendien moeten bijzondere maatregelen worden genomen ter vermindering van nadelige gevolgen die kunnen voortvloeien uit het gezamenlijke vervoer van soorten die elkaar van nature vijandig gezind zijn. Wanneer dieren van verschillende leeftijd worden vervoerd met hetzelfde vervoermiddel, moeten de volwassen dieren gescheiden worden gehouden van de jonge dieren; deze beperking geldt evenwel niet voor vrouwelijke dieren die worden vervoerd met hun jongen die zij zogen. Niet gecastreerde volwassen mannelijke dieren moeten gescheiden worden gehouden van vrouwelijke dieren. Fokberen moeten van elkaar worden gescheiden. Dat geldt eveneens voor hengsten. Deze bepalingen zijn alleen van toepassing voor zover de dieren niet in bij elkaar passende groepen zijn opgefokt of niet aan elkaar gewend zijn geraakt.

b) In de afdelingen waarin zich dieren bevinden, mogen geen goederen zijn opgeslagen die nadelig kunnen zijn voor hun welzijn.

4. Bij het in- en uitladen van de dieren moet gebruik worden gemaakt van daarvoor geschikte middelen, zoals bruggen, vlonders of loopplanken. Dit middel moet zijn voorzien van een vloer die zodanig is geconstrueerd dat uitglijden wordt tegengegaan en, indien noodzakelijk, van een beschermende zijkant. Tijdens het vervoer mogen de dieren niet met mechanische middelen in een hangende positie worden gehouden en evenmin bij kop, horens, poten, staart of vacht worden opgetild of over de grond gesleept. Bovendien moet het gebruik van apparaten met elektrische ontlading zoveel mogelijk worden vermeden.

5. De vloer van de vervoermiddelen of de containers moet sterk genoeg zijn om het gewicht van de vervoerde dieren te dragen; hij moet zo geconstrueerd zijn dat uitglijden wordt voorkomen. Indien er spleten of gaten in zijn, moet hij zo zijn ontworpen dat er geen scherpe uitsteeksels zijn waaraan de dieren zich zouden kunnen verwonden. Hij moet bedekt zijn met een voldoende laag strooisel voor het absorberen van uitwerpselen, tenzij hierin op een andere wijze kan worden voorzien die ten minste dezelfde voordelen biedt of tenzij de uitwerpselen regelmatig worden verwijderd.

6. Ten einde tijdens het vervoer de nodige verzorging van de dieren te waarborgen, dienen zij te worden vergezeld door een begeleider, tenzij :

a) de dieren worden vervoerd in degelijke containers die behoorlijk worden geventileerd en die, zo nodig, in tegen morsen beveiligde verdeelautomaten, voldoende voedsel en water bevatten voor een reis die dubbel zo lang duurt als de verwachte reisduur;

b) de vervoerder als begeleider optreedt;

c) de verzender een gemachtigde heeft belast met verzorging van de dieren op daarvoor geschikte halteplaatsen.

7. a) De begeleider of de gemachtigde van de verzender dient de dieren te verzorgen, te drenken, te voederen en zo nodig te melken.

b) Melkgevende koeien moeten met tussenpozen van ongeveer twaalf uur, maar niet langer dan vijftien uur, worden gemolken.

c) Om de begeleider tot deze verzorging in staat te stellen moet hij zo nodig kunnen beschikken over een geschikte verlichtingsapparaatuur.

8. De dieren mogen uitsluitend in vervoermiddelen worden geladen die zorgvuldig zijn gereinigd en zo nodig ontsmet. Dode dieren, vervuild strooisel en uitwerpselen moeten zo spoedig mogelijk worden verwijderd.

B. Bijzondere bepalingen voor vervoer per spoor

9. Elke spoorwagon die voor het vervoer van dieren wordt gebruikt, moet worden gemerkt met een symbool waaruit de aanwezigheid van levende dieren blijkt, tenzij de dieren worden vervoerd in containers. Als geen speciaal voor het vervoer van dieren ingerichte wagons beschikbaar zijn, moeten de dieren worden vervoerd in overdekte wagons die met hoge snelheid kunnen rijden en die voorzien zijn van voldoende grote ventilatieopeningen of beschikken over een ook bij lage snelheid adequaat ventilatiesysteem. De binnenwanden van deze wagons moeten van hout zijn of van een ander volledig glad materiaal en moeten op een passende hoogte voorzien zijn van ringen of staven voor het geval dat de dieren moeten worden vastgemaakt.

10. Eenhoevige dieren moeten, wanneer zij niet in individuele hokken worden vervoerd, hetzij langs dezelfde wand hetzij met de hoofden naar elkaar toe worden vastgemaakt. Veulens en niet afgerichte dieren mogen echter niet worden vastgebonden.

11. Grote dieren moeten zo in de wagons worden geladen dat de begeleider tussen hen door kan lopen.

3. a) Lorsque des animaux de différentes espèces sont transportés dans un même moyen de transport, ils doivent être séparés par espèce, sauf dans le cas où il s'agit de compagnons qui souffriraient de voyager séparément. En outre, des mesures particulières doivent être prévues pour éviter les inconvénients qui peuvent résulter de la présence, dans la même expédition, d'espèces naturellement hostiles les unes aux autres. Lorsque le chargement d'un même moyen de transport est composé d'animaux de différents âges, les adultes doivent être séparés des jeunes; toutefois, cette restriction ne s'applique pas aux femelles voyageant avec les petits qu'elles allaitent. Les mâles adultes non castrés doivent être séparés des femelles. Les verrats destinés à la reproduction doivent être séparés les uns des autres, de même que les étalons. Ces dispositions ne sont applicables que dans la mesure où les animaux n'ont pas été élevés en groupes compatibles ou qu'ils n'ont pas été accoutumés les uns aux autres.

b) Dans les compartiments où se trouvent les animaux, il ne doit pas être entreposé de marchandise pouvant nuire à leur bien-être.

4. Un équipement approprié, tels que ponts, rampes ou passerelles, doit être utilisé pour le chargement ou le déchargement des animaux. Cet équipement doit être pourvu d'un plancher non glissant et, si nécessaire, d'une protection latérale. Durant le transport, les animaux ne doivent pas être maintenus en suspension par des moyens mécaniques, ni soulevés ou traînés par la tête, les cornes, les pattes, la queue ou la toison. En outre, il y a lieu d'éviter, dans mesure du possible, l'utilisation d'appareils à décharge électrique.

5. Le plancher du moyen de transport ou du conteneur doit être suffisamment solide pour résister au poids des animaux transportés; il ne doit pas être glissant; s'il comporte des interstices ou des perforations, il doit être conçu sans aspérités de manière à empêcher les animaux de se blesser. Il doit être recouvert d'une litière suffisante pour l'absorption des déjections, à moins qu'elle puisse être remplacée par un autre procédé présentant au minimum les mêmes avantages ou que les déjections soient régulièrement évacuées.

6. Afin d'assurer en cours de transport les soins nécessaires aux animaux, ceux-ci doivent être accompagnés sauf lorsque :

a) les animaux sont transportés dans des conteneurs sûrs, correctement ventilés et contenant, au besoin, assez d'eau et de nourriture dans des distributeurs ne pouvant pas se renverser, pour un voyage d'une durée double de celle prévue;

b) le transporteur prend à charge les fonctions de convoyeur;

c) l'expéditeur a chargé un mandataire de prendre soin des animaux dans des points d'arrêt appropriés.

7. a) Le convoyeur ou le mandataire de l'expéditeur est tenu de prendre soin des animaux, de les abreuver, de les nourrir, et le cas échéant, de les traire.

b) Les vaches en lactation doivent être traitées à des intervalles d'environ douze heures mais ne dépassant pas quinze heures.

c) Afin de pouvoir assurer ces soins, le convoyeur doit avoir à sa disposition, le cas échéant, un moyen d'éclairage adéquat.

8. Les animaux ne doivent être chargés que dans des moyens de transport soigneusement nettoyés et, le cas échéant, désinfectés. Les cadavres d'animaux, le fumier et les déjections doivent être enlevés aussitôt que possible.

B. Dispositions spéciales concernant le transport par chemin de fer

9. Tout wagon servant au transport des animaux doit être muni d'un symbole indiquant la présence d'animaux vivants, à moins que ces animaux ne soient transportés en conteneurs. A défaut de wagons spécialisés pour le transport des animaux, les wagons utilisés doivent être couverts, aptes à circuler à grande vitesse et munis d'ouvertures d'aération suffisamment larges ou disposer d'un système de ventilation adéquat même à faible vitesse. Les parois intérieures doivent être en bois ou en tout autre matériau dépourvu d'aspérité et muni d'anneaux ou de barres d'arrimage placés à une hauteur convenable au cas où les animaux doivent être attachés

10. Lorsqu'ils ne sont pas transportés en boîtes individuels, les solipèdes doivent être attachés soit le long de la même paroi, soit en vis-à-vis. Toutefois, les poulains et les animaux non dressés ne doivent pas être attachés.

11. Les grands animaux doivent être disposés dans les wagons de façon à permettre au convoyeur de circuler entre eux.

12. Wanneer overeenkomstig het bepaalde in punt 3, onder a), dieren van elkaar gescheiden moeten worden gehouden, kan dat gebeuren door hen in aparte delen van de wagon vast te binden, indien daartoe voldoende ruimte is, of door middel van daarvoor geschikte tussenschotten.

13. Bij het samenstellen van treinen en bij elke andere verplaatsing van de wagon moeten de nodige voorzorgen worden genomen om heftige schokken tegen wagons waarin zich dieren bevinden, te voorkomen.

C. Bijzondere bepalingen voor het vervoer over de weg

14. De voertuigen moeten zo zijn geconstrueerd dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat hun veiligheid wordt gegarandeerd; zij moeten ook voorzien zijn van een dak dat afdoende bescherming biedt tegen slechte weersomstandigheden.

15. Voertuigen die worden gebruikt voor het vervoer van grote dieren die normaliter moeten worden vastgebonden, dienen de daartoe vereiste voorzieningen aanwezig te zijn. Wanneer de voertuigen in afzonderlijke ruimten moeten worden verdeeld, moeten stevige tussenschotten worden gebruikt.

16. De voertuigen moeten zijn voorzien van een passende uitrusting die voldoet aan de in punt 4 vastgestelde eisen.

D. Bijzondere bepalingen voor het vervoer over water

17. De inrichting van de schepen moet zodanig zijn dat de dieren kunnen worden vervoerd zonder dat zij worden blootgesteld aan verwondingen of onnodig lijden.

18. De dieren mogen niet op open dekken worden vervoerd, behalve in goed vastgelande containers of andere voorzieningen die door de bevoegde autoriteit zijn goedgekeurd en die voldoende bescherming bieden tegen de zee en slechte weersomstandigheden.

19. De dieren moeten worden vastgebonden of behoorlijk ondergebracht in hokken of containers.

20. Alle hokken, containers of voertuigen waarin de dieren zijn ondergebracht, moeten bereikbaar zijn via daarvoor bestemde gangen. Er moet adequate verlichting aanwezig zijn.

21. Er dient voor een voldoende aantal begeleiders te worden gezorgd, rekening houdende met het aantal dieren dat wordt vervoerd en de duur van de reis.

22. Alle delen van het schip waar dieren zijn ondergebracht, moeten voorzien zijn van waterafvoer en moeten in zindelijkte staat worden gehouden.

23. Aan boord dient een door de bevoegde autoriteit goedgekeurd instrument voorhanden te zijn om de dieren zo nodig te doden.

24. Schepen die voor het vervoer van dieren worden gebruikt, moeten voor het vertrek worden voorzien van drinkwater — wanneer zij niet beschikken over een passend systeem dat de produktie ervan mogelijk maakt — en adequaat diervoeder, in hoeveelheden die toereikend worden geacht op grond van de soort en het aantal dieren dat wordt vervoerd en de duur van de reis.

25. De nodige voorzieningen moeten worden getroffen om zieke of gewonde dieren tijdens de reis te kunnen afzonderen en hun eventueel eerste hulp te verlenen.

26. Het bepaalde in de punten 17, 18 en 19 geldt niet voor het vervoer van dieren met spoorwagons of wegvoertuigen die op veerboten of soortgelijke schepen worden geladen:

a) Wanneer dieren in spoorwagons aan boord van schepen worden vervoerd, moeten speciale maatregelen worden getroffen om ervoor te zorgen dat tijdens de gehele duur van de reis voldoende luchtverversing aanwezig is voor de dieren.

b) Wanneer dieren in wegvoertuigen aan boord van schepen worden vervoerd, dienen de onderstaande maatregelen te worden getroffen:

i) De dierenafdeling moet behoorlijk vastgemaakt zijn aan het voertuig; het voertuig en de dierenafdeling moeten over adequate voorzieningen beschikken waardoor zij stevig aan het schip kunnen worden vastgemaakt. Op een overdekt dek van een ro-ro-schip moet een op grond van het aantal vervoerde voertuigen toereikende luchtverversing worden gehandhaafd. Wanneer zulks mogelijk is, moet een voertuig voor het vervoer van dieren dichtbij een luchtkoker worden geplaatst;

ii) de dierenafdeling moet voorzien zijn van genoeg openingen of andere middelen voor een toereikende luchtverversing, aangezien het luchtdebiet vrij gering is in de begrensde ruimte van het voertuigenruim van een schip. De vrije ruimte in de dierenafdeling en in elk van de niveaus daarvan moet toereikend zijn voor een adequate luchtverversing boven de dieren, wanneer deze op natuurlijke wijze recht op staan;

12. Lorsque, conformément au point 3 point a), il faut procéder à la séparation des animaux, celle-ci peut être réalisée soit en les attachant dans des parties séparées du wagon si la superficie de celui-ci le permet, soit au moyen de barrières appropriées.

13. Lors de la formation des trains et de toute autre manoeuvre des wagons, toutes précautions doivent être prises pour éviter les accostages violents des wagons transportant des animaux.

C. Dispositions spéciales concernant les transports par route

14. Les véhicules doivent être aménagés de manière que les animaux ne puissent s'en échapper et être équipés de façon à assurer la sécurité des animaux; ils doivent en outre être pourvus d'une toiture assurant une protection effective contre les intempéries.

15. Des dispositifs d'attache doivent être installés dans les véhicules utilisés pour le transport des grands animaux qui doivent normalement être attachés. Lorsque le compartimentage des véhicules s'impose, il doit être réalisé à l'aide de cloisons résistantes.

16. Les véhicules doivent comporter un équipement approprié satisfaisant aux conditions prévues au point 4.

D. Dispositions spéciales concernant les transports par eau

17. L'équipement des navires doit permettre le transport des animaux sans que ceux-ci soient exposés à des blessures ou à des souffrances évitables.

18. Les animaux ne doivent pas être transportés sur des ponts découverts, sauf dans des conteneurs convenablement arrimés ou dans d'autres enceintes approuvées agréées par le service et assurant une protection satisfaisante contre la mer et les intempéries.

19. Les animaux doivent être attachés ou convenablement placés dans des boxes ou des conteneurs.

20. Des passages appropriés doivent être aménagés pour donner accès à tous les boxes, conteneurs ou véhicules dans lesquels se trouvent les animaux. Un dispositif d'éclairage adéquat doit être prévu.

21. Le nombre des convoyeurs doit être suffisant, eu égard au nombre des animaux transportés et à la durée de la traversée.

22. Toutes les parties du navire occupées par les animaux doivent être pourvues de dispositifs d'écoulement des eaux et être maintenues en bon état de propreté.

23. Un instrument adapté au type d'animaux transportés doit être disponible à bord pour procéder, en cas de besoins, à leur abattage.

24. Les navires servant au transport des animaux doivent être munis, avant le départ, de réserves d'eau potable lorsqu'ils ne disposent pas d'un système approprié en permettant la production — et d'aliments appropriés en suffisance, tant par rapport à l'espèce et au nombre des animaux transportés qu'à la durée de la traversée.

25. Des dispositions doivent être prises en vue d'isoler au cours du transport les animaux malades ou blessés et, au besoin, de leur fournir les premiers soins.

26. Les points 17 à 19 ne s'appliquent pas au transport d'animaux effectués sur des véhicules ferroviaires ou routiers chargés sur des ferry boats ou des navires comparables.

a) Lorsque les animaux sont transportés dans des véhicules ferroviaires chargés sur des bateaux, des dispositions spéciales doivent être prises pour garantir qu'une ventilation suffisante est assurée aux animaux pendant tout le voyage.

b) Lorsque les animaux sont transportés dans des véhicules routiers chargés sur des bateaux, il convient d'appliquer les mesures suivantes:

i) le compartiment des animaux doit être convenablement fixé au véhicule; le véhicule et le compartiment des animaux doivent être munis d'attaches adéquates assurant une fixation solide au bateau. Sur un pont de transroutier couvert, une ventilation suffisante en fonction du nombre de véhicules transportés doit être maintenue. Lorsque cela est possible, un véhicule pour le transport des animaux devrait être placé près d'une arrivée d'air frais;

ii) le compartiment des animaux doit être muni d'un nombre suffisant d'ouvertures ou d'autres moyens assurant une ventilation suffisante, compte tenu du fait que le débit d'air est limité dans l'espace confiné de la soute à véhicule d'un bateau. L'espace libre à l'intérieur du compartiment des animaux, et de chacun de ses niveaux, doit être suffisant pour permettre une ventilation appropriée au-dessus des animaux lorsque ceux-ci se trouvent naturellement en position debout;

iii) elk gedeelte van de dierenafdeling moet rechtstreeks toegankelijk zijn zodat de dieren eventueel tijdens de reis kunnen worden verzorgd, gevoerd en gedrenkt.

*E. Bijzondere bepalingen
voor het vervoer door de lucht*

27. De dieren moeten worden vervoerd in voor de soort geschikte containers of hokken die ten minste voldoen aan de meest recente voorschriften voor het vervoer van levende dieren van de IATA.

28. De nodige voorzorgsmaatregelen moeten worden getroffen om te hoge of te lage temperaturen aan boord te vermijden, waarbij rekening moet worden gehouden met de diersoort. Bovendien moeten grote luchtdrukverschillen worden vermeden.

29. Aan boord van vrachtvliegtuigen moet een door de bevoegde autoriteit goedgekeurd instrument aanwezig zijn om de dieren zo nodig te doden.

*HOOFDSTUK II. — Pluimvee en als huisdier gehouden vogels
en konijnen*

30. De hierna vermelde punten van hoofdstuk I zijn mutatis mutandis van toepassing op het vervoer van pluimvee en als huisdier gehouden vogels en konijnen: punt 1, punt 2, onder a), b) en c) en de punten 3, 5, 6, 8, 9, 13 tot en met 22, 24 en 26 tot en met 29.

31. Geschikt voer en water moeten in voldoende hoeveelheden beschikbaar zijn, tenzij:

i) de reis minder dan twaalf uur duurt, in- en uitladen niet meege-rekend;

ii) de reis minder dan 24 uur duurt, wanneer het gaat om jonge vogels ongeacht de soort, mits de reis eindigt binnen 72 uur nadat zij uit het ei zijn gekomen.

HOOFDSTUK III. — Als huisdier gehouden honden en katten

32. Onverminderd het bepaalde in artikel 1, paragraaf 2, zijn de hierna vermelde punten van hoofdstuk I mutatis mutandis van toepassing op het vervoer van als huisdier gehouden honden en katten: punt 1, punt 2, onder a), b) en c) de punten 3, 5 en 6, punt 7, onder a) en c), en de punten 8, 9, 12, 13, 14 en 17 tot en met 29.

33. Tijdens het vervoer moeten de dieren tenminste om de 24 uur worden gevoerd en om de twaalf uur worden gedrenkt. Er dienen duidelijke schriftelijke instructies aanwezig te zijn betreffende het voederen en drenken. Loopse wijfjes moeten van de mannetjes gescheiden worden gehouden.

HOOFDSTUK IV. — Andere zoogdieren en vogels

34. a) Het bepaalde in dit hoofdstuk is van toepassing op het vervoer van zoogdieren en vogels die niet onder de voorgaande hoofdstukken vallen.

b) De hierna volgende punten van hoofdstuk I zijn mutatis mutandis van toepassing op het vervoer van de in dit hoofdstuk bedoelde soorten: punt 1, punt 2, onder a), b) en c) punt 3 onder de punten 4, 5 en 6 punt 7, onder a) en c), en de punten 8, 9 en 13 tot en met 29.

35. Onverminderd het bepaalde in artikel 3, § 2, mogen alleen voor vervoer geschikte en gezonde dieren worden vervoerd. Dieren die duidelijk geruime tijd drachtig zijn of die recentelijk hebben geworpen en jongen die zich nog niet zelfstandig kunnen voeden en niet vergezeld zijn van hun moeder, mogen niet als voor vervoer geschikt worden beschouwd. In uitzonderlijke gevallen mag van deze bepaling worden afgeweken indien het dier in zijn belang moet worden vervoerd naar een plaats waar het adequaat kan worden behandeld.

36. Sedativa mogen alleen in uitzonderlijke omstandigheden worden toegediend en dan nog uitsluitend onder rechtstreeks toezicht van een dierenarts. Een document met gegevens over het toedienen van sedativa moet het betrokken dier vergezellen tot op zijn bestemming.

37. De dieren mogen uitsluitend worden vervoerd in daarvoor geschikte vervoermiddelen waarop zo nodig is aangegeven dat zich daarin wilde, schuwe of gevaarlijke dieren bevinden. Bovendien dienen duidelijke, schriftelijke instructies aanwezig te zijn betreffende het voederen en drenken en de bijzondere verzorging die de dieren behoeven.

Dieren die onder de werkingssfeer van Cites vallen, moeten worden vervoerd overeenkomstig de meest recente richtlijnen van Cites inzake het vervoer en het voor vervoer gereedmaken van levende specimen van de wilde flora en fauna. Bij vervoer door de

iii) un accès direct doit être prévu dans chaque partie du compartiment des animaux pour que ceux-ci puissent, le cas échéant, être soignés, alimentés et abreuvés durant le voyage.

*E. Dispositions spéciales
concernant les transports par air*

27. Les animaux doivent être placés dans des conteneurs, des boîtes ou des stalles convenant à l'espèce transportée, au moins conformes à la réglementation la plus récente de l'Association du transport aérien international (IATA) relative au transport des animaux vivants.

28. Des précautions doivent être prises pour éviter les températures trop élevées ou trop basses à bord, compte tenu de l'espèce. En outre, les fortes variations de pression d'air doivent être évitées.

29. Un instrument adapté au type d'animaux transportés doit être disponible à bord des avions-cargo pour procéder, en cas de besoin, à leur abattage.

*CHAPITRE II. — Volailles, oiseaux domestiques
et lapins domestiques*

30. Les dispositions des points énumérés ci-après du chapitre I s'appliquent mutatis mutandis aux transports des volailles, des oiseaux domestiques et des lapins domestiques: point 1, point 2 a), b) et c) points 3, 5, 6, 8, 9, 13 à 22, 24 et 26 à 29.

31. Une nourriture appropriée et de l'eau doivent être à leur disposition en quantité suffisante sauf dans le cas d'un:

i) transport d'une durée inférieure à douze heures, compte non tenu des délais de chargement et de déchargement;

ii) transport d'une durée inférieure à vingt-quatre heures lorsqu'il s'agit d'oisillons de toutes espèces, à condition que le transport soit terminé dans les soixante-douze heures suivantes l'éclosion.

CHAPITRE III. — Chiens domestiques et chats domestiques

32. Sans préjudice des dispositions prévues à l'article 1er, paragraphe 2, les points énumérés ci-après du chapitre Ier s'appliquent mutatis mutandis au transport des chiens domestiques et des chats domestiques: point 1, point 2, a), b) et c), points 3, 5, 6, point 7 a) et c), points 8, 9, 12, 13, 14 et 17 à 29.

33. Les animaux transportés doivent être nourris à des intervalles n'excédant pas vingt-quatre heures et abreuvés à des intervalles n'excédant pas douze heures. Des instructions rédigées de façon claire concernant le ravitaillement des animaux doivent accompagner ces derniers. Les femelles en chaleur doivent être séparées des mâles.

CHAPITRE IV. — Autres mammifères et oiseaux

34. a) Les dispositions du présent chapitre s'appliquent au transport des mammifères et oiseaux non visés par les chapitres précédents.

b) Les points énumérés ci-après du chapitre I s'appliquent mutatis mutandis au transport d'espèces traitées dans le présent chapitre: point 1, point 2 a), b) et c), point 3 b), points 4, 5, 6, point 7 a) et c), point 8, 9 et 13 à 29.

35. Sans préjudice de l'article 3, paragraphe 2, seuls des animaux aptes au transport et en bonne santé peuvent être transportés. Les animaux manifestement en état de gestation avancée ou les animaux ayant mis bas récemment ainsi que les animaux nouveau-nés incapables de s'alimenter seuls et non accompagnés de leur mère ne doivent pas être considérés comme aptes au transport. Ces dispositions peuvent faire l'objet de dérogations dans des circonstances exceptionnelles s'il est nécessaire, dans l'intérêt de l'animal, de le transporter à un endroit où un traitement approprié peut lui être administré.

36. Il ne doit pas être administré de calmant sauf circonstances exceptionnelles et, dans ce cas, sous le contrôle direct d'un vétérinaire. Un document d'information sur l'administration du calmant doit accompagner l'animal jusqu'à sa destination.

37. Les animaux doivent uniquement être transportés dans des moyens de transport appropriés sur lesquels il sera apposé, le cas échéant, une mention indiquant qu'il s'agit d'animaux sauvages, craintifs ou dangereux. En outre, des instructions rédigées de façon claire concernant l'alimentation, l'abreuvement et les soins particuliers requis par les animaux doivent accompagner ces derniers.

Les animaux voyageant sous le couvert de la CITES doivent être transportés conformément aux dispositions les plus récentes des directives relatives au transport et à la préparation à l'expédition d'animaux sauvages vivants et de plantes de la CITES. Lors de

lucht moeten zij tenminste worden vervoerd overeenkomstig de meest recente voorschriften van de IATA voor het vervoer van levende dieren. Zij moeten zo spoedig mogelijk naar hun bestemming worden vervoerd.

38. De onder dit hoofdstuk vallende dieren moeten worden verzorgd overeenkomstig de in punt 37 bedoelde instructies en richtlijnen.

39. De dieren moeten voor het vervoer gedurende een adequate periode in gevangenschap worden gehouden en worden voorbereid op het vervoer, en dienen in die periode zo nodig geleidelijk in hun container te worden geplaatst.

40. Dieren van verschillende soorten mogen niet in een zelfde container worden geplaatst. Bovendien mogen ook dieren van dezelfde soort alleen dan samen in een zelfde container worden geplaatst als bekend is dat zij elkaars aanwezigheid verdragen.

41. Geweidragende dieren mogen niet worden vervoerd in de periode waarin nieuwe geweien worden gevormd.

42. Vogels moeten in het halfduister worden gehouden.

43. Onverminderd de overeenkomstig artikel 3, paragraaf 3, te nemen bijzondere maatregelen moet op zeezoogdieren voortdurend toezicht worden gehouden door een bevoegd persoon. De vervoermiddelen mogen niet worden gestapeld.

44. a) Met het oog op een voortdurende adequate luchtverversing moeten in de wanden van de container gaten met passende afmetingen worden gemaakt om te zorgen voor een permanente, passende luchtstroom. De gaten moeten zodanige afmetingen hebben dat de dieren niet in aanraking kunnen komen met personen die de container hanteren of dat de dieren zich niet kunnen verwonden.

b) Alle zijwanden, bodems en bovenwanden van de containers moeten voorzien zijn van afstandhouders, zodat lucht vrij tussen de kisten kan circuleren en de dieren kan bereiken ingeval zij worden gestapeld of dicht tegen elkaar opgeslagen.

45. De dieren mogen niet worden geplaatst in de nabijheid van voeder of in vertrekken die toegankelijk zijn voor onbevoegden.

HOOFDSTUK V

Andere gewervelde dieren en koudbloedige dieren

46. Andere gewervelde dieren en koudbloedige dieren moeten worden vervoerd in passende verpakkingen en in zodanige omstandigheden, in het bijzonder ten aanzien van ruimte, luchtverversing, temperatuur en veiligheid, en met zodanige water voorziening, en zuurstoftoevoer als voor die soort nodig wordt geacht. Binnen de werkingssfeer van Cites vallende soorten moeten worden vervoerd overeenkomstig de richtlijnen van Cites inzake het vervoer en het voor vervoer gereedmaken van levende specimen van de wilde flora en fauna. Bij vervoer door de lucht moeten zij ten minste worden vervoerd overeenkomstig de meest recente voorschriften van de IATA voor het vervoer van levende dieren. Zij moeten zo spoedig mogelijk naar hun bestemming worden vervoerd.

Gezien om te worden gevoegd bij ons besluit van 23 december 1993.

ALBERT

Van Koningswege :
De Minister van Landbouw,
A. BOURGEOIS

transport par air, ils doivent être transportés au moins conformément à la réglementation la plus récente de l'IATA relative au transport des animaux vivants. Ils doivent être acheminés à destination aussitôt que possible.

38. Les animaux couverts par le présent chapitre doivent être soignés conformément aux instructions et directives visées au point 37.

39. Un délai approprié de détention et de préparation des animaux pour l'expédition doit être prévu au cours duquel ils seront, si nécessaire, introduits progressivement dans leur conteneur.

40. Des animaux d'espèces différentes ne doivent pas être mis dans le même conteneur. En outre, des animaux de la même espèce ne doivent pas être mis dans le même conteneur sauf s'il est connu qu'ils se supportent mutuellement.

41. Les cervidés ne doivent pas être transportés dans la période pendant laquelle ils refont leurs bois.

42. Les oiseaux doivent être maintenus dans une semi-obscurité.

43. Sans préjudice des dispositions particulières à prendre conformément à l'article 3, paragraphe 3, les mammifères marins doivent faire l'objet des soins constants d'une personne qualifiée. Les moyens de transport ne doivent pas être empilés.

44. a) Une ventilation supplémentaire sera assurée par le biais de trous d'une dimension appropriée pratiqués dans les parois du conteneur afin de garantir un flux d'air approprié à tout moment. Ces trous devront toutefois être d'une dimension empêchant les animaux d'entrer en contact avec les personnes manipulant le conteneur ou de se blesser.

b) Des entretoises d'une dimension appropriée doivent être fixés sur toutes les parois latérales, supérieures et inférieures des conteneurs pour que l'air puisse circuler librement et atteindre les animaux en cas d'empilage ou de stockage serré du fret.

45. Les animaux ne doivent pas être placés à proximité d'aliments ou dans des endroits accessibles à des personnes non autorisées.

CHAPITRE V

Autres animaux vertébrés et animaux à sang froid

46. Les autres animaux vertébrés et les animaux à sang froid doivent être transportés dans des emballages appropriés et compte tenu des nécessités relatives notamment à l'espace, à la ventilation, à la température, à la sécurité, à l'approvisionnement en eau et à l'oxygénation, pour l'espèce concernée. Les animaux couverts par la CITES doivent être transportés conformément aux directives relatives au transport et à la préparation à l'expédition des animaux sauvages et des plantes de la CITES. Lors de transport par air, ils doivent être transportés au moins conformément à la réglementation la plus récente de l'IATA relative au transport des animaux vivants. Ils doivent être acheminés à destination aussitôt que possible.

Vu pour être annexe à Notre arrêté du 23 décembre 1993.

ALBERT

Par le Roi :
Le Ministre de l'Agriculture,
A. BOURGEOIS

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN — GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

N. 94 — 581

8 DECEMBER 1993. — Besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 1 april 1993 betreffende de organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket

De Vlaamse regering,

Gelet op de wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 20 augustus 1957, gewijzigd bij de wetten van 17 maart 1958, 29 mei 1959, 30 juli 1963, 21 maart 1964, 1 juli 1964, 25 februari 1965, 8 april 1965, 18 januari 1966, 29 augustus 1966, 18 april 1967, 20 februari 1970, 6 juli 1970, 19 juli 1971, 14 juli 1975, 20 februari 1976, 20 januari 1981, 23 juli 1982 en 29 juni 1983 en de decreten van 31 juli 1990 en 9 april 1992;